

STTK:n tavoitteet valtion vuoden 2017 talousarvioon

Työvoiman kysyntää vahvistettava

Työttömyyden alentamiseksi tarvitaan enemmän työllistämistä lisääviä toimia sekä kasvun pidemmän aikavälin vahvistamista. Tuottavuuskasvun aikaansaaminen on keskeinen edellytys Suomen realisen kilpailukyvyyn vahvistamiseksi.

Lisäpanostukset infra-investointeihin (väylät sekä tietoliikenneyhteydet) sekä tutkimukseen- ja tuotekehitykseen tuovat sijoitetut rahat julkiseen talouteen korkojen kanssa takaisin. Julkisten rakennusten remonttiavustukset mahdollistaisivat sisäilmaongelmiin puuttumisen ja tukisivat työllisyyttä.

Yksityisten investointien liikkeelle saamisella edistetään tuottavuutta ja työllisyyttä. Investointien lisäämiseksi on harkittava T&K-verovähennyksen palauttamista uudistettuna sekä vietävä eteenpäin investointivarausta. Viennin tukemiseksi on korotettava Finnveran valtuuksia vientiluototuksen ja vientitakausten osalta. Hallituksen on laitettava liikkeelle mm. biotalouden kärkihankkeita ja kiertotaloutta tukevia investointeja, jotka luovat kasvua ja työpaikkoja ja edistävät uusien tuotteiden tuloa markkinoille sekä korvaavat ulkomaista tuontienergiaa.

Tuottavuutta parantavia politiikkatoimia käytävä läpi eri sektoreilta (esim. komiteassa). Siihen on yhdistettävä toimialoilla tapahtuva vuoropuhelu tuottavuuden ja työhyvinvoinnin kehittämisestä ja digitalisaation muutostarpeiden huomioimisesta.

Työttömien ja työllisten osaamista parannettava

Uuden ammatin tai työn hankkiminen edellyttää mahdollisuuksia kouluttautua. Ammatilliseen aikuiskoulutukseen ja aikuisten oppisopimukseen on tehty viime vuosina tuhansien aloituspaikkojen leikkauksia, joita tulisi perua, jotta nykyistä useampi työtön pääsisi koulutukseen. Työttömien oikeutta opiskella sivutoimisesti on myös selkeytettävä.

Työvoiman osaamista voidaan parantaa uudellaisilla koulutetuille aikuisille tarkoitetuilla ohjelmilla, jotka ovat ammatillisesti suuntautuneita ja tähtäävät korkeakoulututkintoon. Työnantajan maksaman koulutuksen verokohtelua on selkiytettävä. Tämä edistäisi työuran aikaista osaamisen kehittämistä.

Osana osaamistason nostamista on parannettava aikuisten digi-osaamista. Aikuiskoulutusjärjestelmään olisi tehtävä remontti, jossa uudistetaan aikuisille kohdennetun digikoulutuksen tarjonta, oppimisvälineet ja materiaalit, oppimispaikat ja rahoitus.

Työvoiman liikkuvuutta edistettävä

Liikkuvuuteen liittyviä kannusteita on kohdennettava ryhmiin, joiden liikkuvuus on muita heikompaa. Ns. kakkosasuntovähennyistä käyttävät tällä hetkellä lähinnä suurituloiset ja tästä vähennyksestä tulisi luopua. Näillä resursseilla tulisi kehittää

YTY/JI

14.6.2016

tukijärjestelmiä siten, että ne kohdentuvat vaikeasti työllistyviin työttömiin, joiden liikkuvuus tarvitsee kannusteita.

Liikkuvuusavustusta tulisi korottaa esimerkiksi nuorten tai pitkäaikaistyöttömien osalta. Esimerkiksi palkkatuetuun työhön pitäisi saada matka-avustusta.

Vaihtoehtoinen tapa näille ryhmille olisi myöntää verotuksessa erillinen verosta tehtävä vähennys pendelöintiin tai heiltä tulisi poistaa työmatkakulujen omavastuu verotuksessa 12 kuukauden ajalta työllistymisen jälkeen.

Parhaiten työvoiman liikkuvuutta edistetään onnistuneella asuntopolitiikalla, jota hallitus voi edistää erityisesti sitomalla tiiviisti yhteen hallituksen liikenneinvestoinnit ja kuntien asuntotuotannon.

Ensimmäisen työntekijän palkkaamiseen tukea

Työnantajamaksujen kohdennetulla alentamisella voidaan alentaa työllistämisen kynnystä. Se voidaan toteuttaa kokeilulla, jossa yksityisyritykselle saisi tukea ensimmäisen työntekijän työnantajamaksuihin 40 prosenttia ensimmäisen 12 kuukauden ajalta ja 20 prosenttia seuraavien 12 kuukauden ajalta. Jotta sosiaaliturvarahastoihin ei syntyisi rahoitusvajetta, täytyisi valtion kattaa puuttuva rahoitus.

Osa-aikalisä käyttöön

Osa-aikalisäjärjestelmästä luovuttiin vuoden 2013 alusta. Osa-aikalisäjärjestelmä tulisi palauttaa uudistettuna helpottamaan vaikeasti työllistettävien työttömien työllistymistä ja tukemaan ikääntyvien työntekijöiden työssä jatkamista. Osa-aikalisää maksettaisiin määräajaksi osa-aikatyöhön siirtyvälle ikääntyvälle työntekijälle (esim. 58 v. alkaen) ja tilalle palkattaisiin vastaavin ehdoin kuin vuorotteluvapaassa työtön työnhakija. Osa-aikalisä olisi puolet kokoaikatyön ja osa-aikatyön palkan erotuksesta. Osa-aikalisää tulisi kokeilla vuosina 2017-2019.

Työn tekemisen kannusteita parannettava

Pieni- ja keskituloisten työn vastaanottamisen kannustamiseksi verotuksessa tulee kehittää työtuloon kohdentuvaa vähennysjärjestelmää. Lapsivähennys tulisi kohdentaa työtulosta tehtäväksi, jotta sillä ei olisi kielteisiä kannustinvaikutuksia.

Asumistuki ja päivähoitomaksut vaikuttavat työn vastaanottamisen kannusteisiin. Asumistuen kannustavuutta voidaan parantaa tulotarkistuksen voimaantumisen myöhentämisellä sekä nostamalla tulokattoa ja sen porrastamisella. Suojaosien kasvattaminen nykyisestä voi siirtää kannustinloukut osa-aikaisen työn vastaanottamisesta kokoaikaisen työn vastaanottamiseen.

Työvoimahallintoa vahvistettava

Vuoden 2015 alusta toteutettu työvoima palvelukeskus –toimintamallia on jatkettava. Työnvälityksen vaikuttavuutta pitää parantaa kasvattamalla määräaikaaisesti henkilöstöresursseja vastaamaan vaikeutunutta työllisyystilannetta, parantamalla sähköisiä palveluja ja työn organisoitua sekä kehittämällä yhteistyötä yksityisten

YTY/JI

14.6.2016

työnvälittäjien kanssa. TE-toimistojen hallinnollisia toimia voi karsia esim. työvoimapolitiittisten lausuntojen osalta. Työvoimapalveluiden resurssien vapauttamiseksi tulisi selvittää yli viisi vuotta työmarkkinatuella olleille yli 58-vuotiaille kertaluonteista eläkeratkaisua.

Julkiset hankinnat tueksi työllistämiseen

Julkisissa hankinoissa pitää ottaa huomioon myös sosiaalisia näkökulmia. Julkisen sektorin tulee asettaa ehtoja nuorten tai muiden heikommassa työmarkkina- asemassa olevien ryhmien työllistämiseksi.

Innovatiivisten hankintojen osuuden osalta tulee harkita prosentuaalisen osuuden kasvattamista edelleen sekä niitä tukevan uuden rahaston perustamista.

Tämä ns. referenssirahasto (tai -yhtiö) lähtisi harkinnanvaraisesti mukaan hankkeisiin joiden toteutumisella on kansallisessa mielessä kokonaistaloudellista merkitystä ja joka edistää työllistävää kasvua ja elinkeinorakenteen myönteistä uusiutumista tukevaa politiikkaa.

Referenssihankkeiden toteutuminen voidaan turvata vaihtoehtoisesti valjastamalla myös jokin nykyinen toimija tähän tarkoitukseen. Innovatiivisten teknologioiden käyttöönottoa ja referenssihankkeiden toteutumista tuetaan myös aktiivisesti osana valtion omistajapolitiikkaa.

Työttömien työkykyä edistettävä

Osalla työttömistä on työkykyyn liittyviä ongelmia. Työvoimapalveluissa pitää parantaa osaamista työkyvyn ongelmien havaitsemiseen sekä tarvittaviin palveluihin ohjaamiseen. Kuntia tulee tukea kantamaan avainasemassaan suurempaa vastuuta pitkäaikaistyöttömyyden hoidossa ja työttömien työmarkkinakelpoisuuden ja työkyvyn ylläpitämisessä.

Uusilla sote-alueilla tulee muodostaa moniammatillisia tiimejä, joilla on osaamista laaja-alaiseen työkyvyn arviointiin sekä työkykyfokusoituihin hoito- ja kuntoutuspalveluihin. Ns. 90 sairauspäivärahan sääntö tulisi laajentaa koskemaan työttömiä. Työkyvyttömiä työnhakijoiden tulisi olla sairauspäivärahalla eikä työttömyysturvalla.

Sairauspäivärahan leikkauksen oikeudenmukainen kohdentaminen

Kaavaillussa ylimpien sairauspäivärahojen leikkauksessa ongelmallista on se, että se johtaa toistuvaan keskituloisten sairausetuuksien heikentämiseen. On myös huomioitava se, ettei leikkaus nyt kohdentuisi kaikkiin työtulovakuutuksen etuuslajeihin (vanhempainpäiväraha ja erityishoitoraha).

Veropohjaa tiivistämällä lisätuloja

Yritysten on myös maksettava reilu osansa verotuloista. Ne saavat enemmän erilaisia vero- ja muita tukia kuin maksavat yhteisöveroa. Verotuista on tehtävä kustannus/hyötyarviot. Tukia karsimalla voidaan rahoittaa muualla verotuksessa

YTY/JI

14.6.2016

tehtäviä rakenteellisia muutoksia. Mikäli julkista taloutta sopeutetaan aiottua enemmän, verotuksen kiristämisen on oltava vaihtoehto lisäleikkausten rinnalla.

Veropohjaa tiivistämällä voidaan lisätä valtion tuloja ja vähentää aggressiivista verosuunnittelua. Tuloverolain ulkomaille rajoitetusti verovelvollisille maksettavien korkojen laajalle verovapaudelle ei ole enää perustetta. Vapautuksen ulkopuolelle tulisi rajata muut kuin verosopimusvaltiot. Korkojen vähennysoikeutta tulisi rajata rajat ylittävissä tilanteissa kiinteistösijoitusten osalta. Nämä muutokset estäisivät verotuksen haitallista minimointia.

Pääomien verotusta uudistamalla saadaan lisäverotuloja. Välillisten sijoitustuotteiden verotus laajentaisi Suomen veropohjaa. Omistajayrittäjien osinkoverotusta voidaan uudistaa alentamalla tuotto prosenttia 6 prosenttiin. Näin järjestelmää olisi nykyistä neutraalimpi ja tukisi kasvua paremmin. On selvítettävä varallisuusverotuksen palauttamista siten, että vanhan veron pohjan aukot tilkittäisiin.

Yleinen arvonlisäprosentti on Suomessa korkea. Sen alentamiseksi on selvítettävä mahdollisuudet alennettujen arvonlisäverokantojen uudistamiseen ottaen huomioon tämän uudistuksen vaikutukset kasvuun, työllisyyteen, tulonjakoon ja verotuloihin. Arvonlisäveron maksuperusteinen tilitys helpottaisi pienten yritysten asemaa.

Kotitalousvähennyksen rakennetta tulisi uudistaa siten, että remonttitoiden osuus on korkeintaan puolet vähennyksen enimmäismäärästä. Tämä lisäisi verotuloja, mutta ei johtaisi harmaan talouden lisääntymiseen. Näin voidaan rahoittaa hallitusohjelman mukaista kotitalousvähennyksen korottamista ja laajentamista.

Soten rahoitusuudistuksessa keskeistä on yhtäaikaaisesti hallita kokonaisveroaste ja varmistaa sote-sektorin riittävä rahoitus. Sote-palvelujen rahoittamisessa veropohjan ulottamista pääomatuloihin on selvítettävä palveluiden riittävän rahoituksen turvaamiseksi. Ansiotulojen osalta on harkittava ns. korvamerkittyä veroa.

Toimiva hallinto osa ennustettavaa toimintaympäristöä

Valtion toimintayksiköille on taattava riittävät henkilöstövoimavarat. Valtion vuoden 2017 tärkein työnantajapolitiikan tavoite on irtisanomisten välttäminen valtionhallinnossa ja laadukkaiden julkisten palvelujen takaaminen.

Valtiolla ei ole työnantajana oikeutta estää yksipuolisesti sopimuksen mukaista palkkaliikumaa. Palkkaliikumapäätös on syytä purkaa virastojen tuottavuutta heikentävänä toimenä.

Valtio on nähtävä yhtenä työnantajana, jolloin esim. irtisanomistilanteessa ennen irtisanomisia olisi selvítettävä mahdollisuudet työllistyä muihin valtion virastoihin ja laitoksiin. Valtion muutosturvaperiaatteiden noudattamisesta on huolehdittava ja rahoitus on turvattava valtion budjettiin varattavalla erillisellä muutosturvavaralla. Korkeakoululeikkaukset vaarantavat niiden perustoimintojen hoitamisen. Työnantajan on tuettava työntekijöitä muutoksessa ja otettava kaikki muutosturvakeinot käyttöön.

Harmaa talous rapauttaa hyvinvointia ja veropohjaa. Harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunta edellyttää riittäviä viranomaisresursseja.